

Nyhetsbrev

1999-08-06

WALES - SVALBARD - NYA ZEALAND - M.M.

SAMT NATURLIGTVIS

SVENSK SKÄRGÅRDSSOMMAR

KONTAKTNÄT FÖR KAJAKFÄRDSPADDLARE

Att leva eller inte leva.....

Håkan kallar sig själv "Vikarierande Chefredaktör" för Nyhetsbrevet och jag sitter nu här och funderar över om jag ska titulera mej "Ordinarie Chefredaktör" eller "Vikarie till Vikarierande Chefredaktör".

Håkan har trivts med sin adoption av Nyhetsbrevet och föreslog att vi i framtiden skall samarbeta med dess tillblivelse. För mej är frågan närmast: "Skall Nyhetsbrevet och Kontaktnätet alls existera"?

Det har inte precis vället in material till Nyhetsbrevet och jag börjar stilla undra om det är en ogenomförbar dröm jag när. Medlemsantalet har oxå minskat kraftigt sedan första året och det indikerar ju ett sorts "missnöje" som gör att jag måste börja fundera över om det verkligen finns ett spontant intresse av erforderligt omfång.

Jag känner mej alltså mer eller mindre beredd att lägga ner hela grejen, men skickar ändå ut böner om material-bidrag till höger och vänster. Vi ska ju iallafall genomföra detta års utgivning av Nyhetsbrevet.

Ett par veckor senare rasslar det till ordentligt i min brevlåda och den visar sig vid en närmare efterforskning innehålla en 6-sidig artikel från Niklas, en 4-sidig från Hild och en massiv kajakerberättelse från Svalbard som Svante skulle kunna göra ett helt eget Nyhetsbrev av. Vid denna upptäkt blir jag alldeles rusig av lycka och inspiration och Nyhetsbrevets snara död känns inte alls så snar, trots allt.

Nå, dess fortlevnad kräver att fler av er är intresserade av att skriva och dela med er av era färder, funderingar, erfarenheter o.s.v. och att det kommer material utan att jag och Håkan ska behöva vädja och tjata om det.

Nå, det har blivit mycket kajakbokskriva för mej på sistone, men jag har allt ändå längtat efter att få knäpa ihop ett Nyhetsbrev oxå, för det tycker jag är skoj. Särskilt stolt är jag över att ha förststjning på material som kommer från andra. Det är alltid lika spännande att läsa dessa inskickade artiklar!

Så nu passar jag på att sätta ihop detta Nyhetsbrev medan Håkan & Lena intet ont anande ägnar sig åt att paddla hela Finlands kust!

Alldeles efter midsommar gav vi oss iväg i herrskapet Jernehovs käcka ("tjecka") Skoda och korsade Sverige, för att sedan färdas med en av de groteska hotell-restaurang- och butiks-bestyckade flytetygen som fraktar människor och annat mellan två av Skandinavien's hufvudstäder.

Nära finsk-ryska gränsen stod jag sen i 30 graders värme & solig stillhet och vinkade av di lyckliga tu. Tro inte att jag var det **MINSTA** avundsjuk!!!!

I nästa nummer av Nyhetsbrevet har dom lovat att avge en fullständig rapport om sin färd längs grannlandets kust.

Nästa nummer ja. Jag tänker mig att det ska komma ut i början av september, så snälla du skriv av hjärtats lust om dina kajakupplevelser och skicka till: Karin Mentzing, Bistigen 7, 611 61 Nyköping eller e-mejla till: karin.mentzing@telia.com

Jakten på sommars

Ni som har turen att bo i Sveriges östra delar kommer nu inte att begripa vad sjuutton jag snackar om, men alla Bohuslänningar känner nog till mer om sakernas förhållande.

Fyra dagar av riktigt varm, solig, stilla sommar har jag upplevt här på Orust anno 1999.

Det har under sommaren fallit mer regn här, än det gjort under samma period sedan man började mäta regn. Det har också blåst så att jag vissa nätter ägnat mig åt att fundera över hur i hela fridens namn man rollar upp en kapsejsad husvagn.....

Temperaturen har endast i sällsynta fall arbetat sig upp över 17-18 grader Celcius.

I mitten av juli höll jag på att få ett frispel! Jag längtade så innerligt efter solig, varm, vindstilla, fridfull tillvaro i shorts och linne och jag beslutade mej att fly österut för att leta reda på sommaren. Anders var inte svårövertalad, utan adopterade utan vidare min flyktplan från detta "Sveriges rövhål" som han uttryckte saken.

En strålände måndag såg oss på väg och vi trivdes gott i flera mil. Ända tills höger framhjul började skrika betänkligt och vid en handpåläggning visade sig vara kraftigt överhettat. Var finner man någon som med tio minuters varsel kan byta ett hjullager mitt under semestern? Vi hittade ingen den dagen iallafall, men kunde i sakta mak ta oss till Nyköping.

Med kajaker på taket styr vi kosan till Svärdsklöva och anländer samtidigt som första lågtrycket sedan början av juni.....

Nå, en kort åkskur och lite blåst under dagarna kunde vi gott hårda ut och vi fick oss en härlig och lat nostalgi-cruising varunder besök avlades hos Per-Erik i Sävsundet, som just byggt en ny krog på sin brygga.

Vi gjorde oxå strandhugg vid Stendörren och tittade in i Naturum, där man kan skåda samma sorts natur som finns strax utanför huset i fråga.....

På vår fråga om Östersjöns tillstånd fick vi veta att "Ungefär som en tjock och otymplig gammal dam" "Hon behöver banta"

Övergödd alltså.....

Ja, Anders gjorde förskräckande rön vid Naturumets mikroskop, medan jag satt på verandan och lapade sol & glass.

På Svärdsklöva var det som vanligt full fart på kajakkurser. Märten, Anders, Karin och Martin jobbar på högtryck med att inviga nyblivna kajakister i paddlingens alla snirklingar, krumbukter och språng. Det kom oxå till vår kännedom att kajakcentret väntar tillökning i form av två små nya kajakister.

För er som följt händelserna med Svärdsklöva, ABB och Nyköpings Kommun, kan jag meddela att egeringsrätten nu sagt nej till styckning. Medan vi noterar anläggningens allt snabbare förfall, vänar vi nu med spänning på vad som skall hända härnäst. Finns det någon penningstinn friluftssälskare om vill investera i detta skärgårdsparadis och engagera folk till att driva det i gammal hederlig Rosén-anda med kajakverksamhet, restaurang, stuguthyrning o.s.v.?

Efter sex dagar i lågtryckssmrig Nyköpings-skärgård är det med en viss motvilja jag återvänder till ett kulingdrabbat Orust. Hur kul är det på en skala mellan 3 och 7?

Karin Mentzing

Paddling på Welsh

Oj Oj Oj .....så satt jag där igen med sinus fulla med saltvatten. Den här gången från Irländska sjön och **Havskajak Symposiet på Anglesey i maj 1999**. Mycket matt men lycklig som ett barn efter 7 dagars lärorik paddling på Walesiska som ju är ett mycket svårt språk och lika utmanande visade sig vatten vara. *The kayakers hell and heaven*. Jag upplevde allt från eufori till djup kajakångest, havsfors, ner och upp igen, doftande ängar och hav, nyfikna sälar, grå korvar, vita bönor och färgglada lunnenäbbar. Här följer en personlig rese-rapport från en ständig nybörjare och entusiast. I Kelternas mytomspunna land har vi varit förut med båt för 1200 år sedan som vikingar men som kajakist väntade många nya upplevelser och det bästa vädret på 21 år.

Äventyret börjar

Jo så här började äventyret. Karin Mentzing Sveriges okrönte kajakdrottning anförde den Svenska delegationen i år på *Havskajak Symposium på Anglesey Sea & Surf Center* med efterföljande träningsvecka och BCU stjärn garnering. I Wales Nordvästra hörn ligger ön Anglesey utstickande i Irländska sjön känd för sitt vilda vatten även för professionell sjöfart. Ön är bedövande vacker i maj med sina Guldgula kullar av sött doftande Gorse (Ärttörne) och i horisonten sticker Snowdonias snöklädda sagoberg upp.

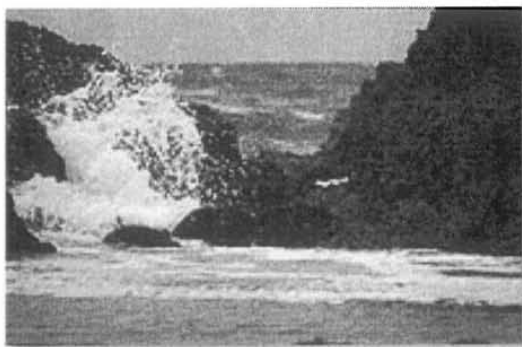

Teamet på fyra bestod av Karin som agerade inspiratör och reseledare. Mårten Sundblad kajakekvilibrist som gör "propellern" till frukost. Stina Lind trygg polis och jordfast dalkulla och undertecknad. Johan Wagner svensk-norsk anslöt från Tromsö där han paddlat hela vintern utan torrdräkt och till vardags är kajakinstruktör i mörkret.

Resan till detta paradiset gick med bil från Stockholm och med ett jättelass kajaker och utrustning bara det en utmaning (På hemresan var vi 5 personer och 5 kajaker + ett par jättelika Norska vandrar kängor !)
Vi tog vägen via Göteborg och Färja till Newcastle. Färjan to 24 timmar och är ett utmärkt tillfälle att bunkra taxfritt förslagsvis 2 kg vingummin, choklad och rikligt med Laphroaig whisky som passar utmärkt för dessa vatten mycket god och påminner om att svälja tjärad taggråd. Efter ca 40 mils vänstertrafik var vi framme vid målet Nigel Dennis Sea & Surf Center vid Holyhead på Anglesey vid Wales nordvästra spets. Ett smidigare alternativ är att ta flyget till Dublin/Irland och färja över till Holyhead. Vilket vår vän Johan Wagner hade gjort. Johan paddlar omkring med ett vedträ som han påstår är en paddel som han täljt till själv av en norsk gren.

Havsfors.

Anglesey betyder ön i strömmen vilket jag snart skulle få erfara. Strömmen är tidvattensströmmar runt klippor, öar, sund och ute i havet på upp till 8 knop, ständigt växlande. Det här klarar du inte utan erfarenhet eller guide. Här är man uppfödd med tidvatten. På min upplysning att i Sverige har vi mycket lite tidvatten undrade Engelsmannen artig (?) - *But, What do You do ?*

Ja det kan man undra efter den här turen. Det här är forspaddling i havet !!! En fors som ständigt ändrar fart och riktning. Och jag som aldrig forspaddlat fick smaka saltvatten ! Utan besvär syntes solbrända äldre damer och herrar i tweedkeps ta sig över tidal races och överfalls ute i havet. Självt fick jag snabbt känslan av att stå på skidor första gången eller åka puckelpist första gången. Jag trodde att jag kunde lite grann. I dessa vatten behöver du en liten, stabil och lättsvängd kajak och framförallt erfarenhet av havsfors.

Engelsk Meny

På symposiet deltog paddlare från Skottland, Irland, Österrike, USA, Kanada, England, Wales, Sverige, Norge som alla tog del i det varierade programmet och den energirika och mycket Engelska meny.

*Grå korvar badande i vita böner.
Kraftfulla hypersmarriga desserter.
Wetabix med jelly*

Under en inledande, lekfull och spännande Symposiehelg fick vi prova på bogsering vid klippor, räddning i tidalraces dvs havsfors, navigering och upplägg av turer i tidvatten, säkerhetsutrustning och kajaksegling.

Säl å säkerhet

Deltog i flera säkerhets och räddningsövningar klippbogsering och räddning i havsfors betonades. Vid klippbogseringen behandlades flera scenarios från fast på skäret till skadad och orörlig med bogsering bort

från bränningar vid klipporna. Den mest intresserade deltagaren var emellertid en säl som stack upp huvudet någon meter från min kajak och fortsatte titta på under hela sessionen.

Rolla eller inte rolla ?

För den fakirlagde fanns innan-tuppen-gal-pass med rollövningar i bassäng. För oss vanliga dödliga sjuovare hade man en specialuppvisning i alla tänkbara rollar. Från vad jag kunde avgöra från mitt ytterst begränsade rollperspektiv hittills alltid under ytan var det endast den sk blåsrollen de inte visade. Blåsrollen kommer naturligt efter handrollen i utveckling till komplett säl. I korthet kan sägas att efter höftknycken böjs kroppen bak mot aktern och en välriktad kort blåsning (rollfrysning) riktas mot botten för att ge dig den extra energin för ytläge.

Flygande eller sjunkande flytväst ?

En storvuxen militärtyp höll en underhållande genomgång gällande säkerhetsutrustning. Det är märkligt hur mycket säkerhets utrustning man kan få in i en flytväst och kajak. Militärens flytväst var nödraketbestyckad med tillräcklig eldkraft för att lyfta en person av medelvikt in till land och säkerhet en sjömil bort. Det ni. Speciellt ovärderligt betonades den sk skäddpetaren vara. Ett special tillverkat verktyg för att peta bort sten, sand, grus som fastnat i skäddan.

Du klarar dig inte själv

Tidvatten är svårt. Det följer sin egen tidtabell och väg. Tidvatten kan hjälpa dig att komma fram snabbare men också ställa till stora problem. Att ha koll på tidvattnet för en kajakist är i dessa farvatten ett måste. Det fungerar inte att paddla om du inte känner till rörelserna på 5 - 10 minuter noggrannhet, när och var ebben och floden är som starkast när och var fors och strömmarna uppstår. Navigering i tidvatten är ingen barnlek. Du måste ha lokala guider helst levande men det finns även tryckta

lokalguider som räcker en bit men inte ända fram. På symposiet fanns flera sessioner gällande tidvatten navigering och beräkning. Det finns flera olika sätt med sjökort tabeller och beräkningar att ta reda på hur tidvattnet betar sig men till slut behövs ändå lokal detaljkänedom.

Att svepas med till The Skerries eller Irland

Jag fick själv uppleva tidvattnets kraft och möjlighet på en dags tur The Skerries en klippö med en nedlagd fyr och fullt av Lunnefågel. På turen som hade "next stop Ireland feeling" såg vi också tumlare. Vi paddlade ut genom havsforsen (overfalls tidalraces) utanför surfcentret och fångade tidvattensströmmen som svepte med oss i 8 knops fart till The Skerries där vi hoppade av åt och vilade en timme och hoppade på strömmen som nu ändrat riktning och tog oss tillbaks genom utmaningar i form av mer havsfors. Turen var för mig personligen en verklig utmaning. Vet inte hur jag klarade av att inte kapsejsa ett par gånger men antar att det var rena överlevnadsreflexer. Även om det tog några dagar för mig att återhämta mig så tror jag växte några mm ovanför vattenytan efter turen. Man lär så länge man lever.

Kajaksegling till Australien

Vi var endast två intresserade entusiaster som anmälde oss till sessionen Kajaksegling. Det visade sig vara en workshop där vi fick hjälpa Trys och Bob att testa och pröva utrustningen inför deras paddling/segling från England till Australien som skulle starta en vecka senare. Kajakerna vi testade var ombyggda Nigel Dennis Romany Explorer anpassade för att kunna bära segel och fogas samman till en "katamaran". Anpassningen till segelkajaker är för att ge tid för vila/stöd vid långa

överfarter och också kunna utnyttja vinden som framdrivning. En person ska kunna sova under segling. Seglen är trekantiga. Jag tror mer på den gamla beprövade vikingaskeppsformen på seglen som Amundsen klarade av att segla kajak på Ishavet med. Vid långa seglingssträckor kan också slitaget på infästningarna av tvärstag på katamaranen bli ett betydande problem. Följ expeditionen på nätet
<http://www.tgseakay.dircon.co.uk/>

Res själv

Du som inte varit där och vill uppleva något riktigt annorlunda och utmanande åk dit i maj nästa år och paddla på Walesiska. Resan med egen bil, färja, logi med helpension, symposie + träningsvecka går på ca 6000 - 7000 kr. Kontakta Nigel Dennis ASSC direkt
<http://www.assc.org.uk> eller kolla om Karin ska dit nästa vår igen. För egen del blir det svårt att toppa det bästa vädret på 21 år så jag funderar på att uppleva något nytt kajaksymposium någon annan stans i världen men först måste jag få till blåsrollen.

Läst och uppsnappad litteratur

Anglesey See and Surf Guide - mycket bra lokal guide, med turbeskrivningar i detalj och hur räknar med tidvattnet.

BCU Canoeing Handbook - Omfattande och bra handbok, speciellt avsnitt om vågor och kust.

The bombproof roll - jänkla bra illustrationer av stöd, roll och surf mm

Tsunami Riders - det finns alltid större utmaningar/vågor

The Celts - historisk bakgrund till området

Welsh Dictionary - ännu större utmaning

En katedral av glas - Shelly, Keats och Byron bra havspaddlarsällskap.

Tisdag 17 november 1998

Klart å soligt. Svag bris. +28 grader i skuggan.

Jag lyckades bra med planeringen i går kväll. Tältet står och hukar bakom ett buskage i skydd från morgonsolen. Vaknar till bedövande fågelkvitter och vågors sakta rullande mot sandstrand, som ett bakgrundsbrus till fågelserenaderna. Trastar av alla tänkbara slag presterar den ena halsbrytande drillen efter den andra. Till favoriterna hör bellbird, men den låter mer som en flöjt än en klocka. Det prasslar lite i gräset utanför tältet och ett kluckande struplåte vittnar om att en Weka är i antågande. Jag öppnar tältblixtlåset och den brunspräckliga fågeln tittar förebrående på mig. Så som Wekan alltid gör om man inte omgående serverar den något ätbart. Den knycker på nacken och struttar vidare medan jag kravlar ut ur tältet och drar fram det i solen för att torka bort nattdaggen.

Abel Tasman National Park består till stor del av djungel som klamrar sig fast på hundratals meter höga sandberg. Vägen som leder genom parken utgörs av en smal urhuggen hylla som ringlar sig utmed bergssidorna. Sand ovan och sand nedan vägen, alltsammans i c:a 85 graders lutning. På flera ställen har stora sjok lossnat. Jag lär mig strax att när det kommer en skylt som säger "one lane" så är det dags. Med hjärtat i halsgropen kör jag förbi det ena raset efter det andra och tvingar blicken bort från bräddjupet några decimeter från bilen. "One lane" förresten.... Det var inte många ställen två bilar hade kunnat mötas överhuvudtaget och jag fasade hela tiden för vad som skulle kunna dyka upp runt nästa hörn. Nå, allt detta utspelade sig i går kväll och är nu glömt. Tills jag ska tillbaka.....

Just nu nöter guldgul sand bort lite gelcoat från Birubi's stäv. Tidvattnet är på väg ut så jag drar ner kajaken ända till vattenbrynet och packar ner campingutrustning samt mat för 14 dagar, ser det ut som.... Nå, hittar jag inte på nåt roligare under mina dagar i Abel Tasman, så kan jag ju sitta på en strand och äta!

När jag går upp för att fylla vattensäckarna möts jag av en syn som får det att gå runt i skallen på mig. En buss har just parkerat på vändplanen och ett 20-tal något bleka ynglingar håller på att lasta ur sina ryggsäckar inför vandringen längs någon av parkens leder. Ja, dom slipper ju iallafall göra om bussfärden... Begriper bara inte hur chauffören lyckats baxa hit åbäket!

Dessa vandrare med sina enorma ryggsäckar bidrar ytterligare till att spä på min njutning med att vara kajakist och glad i hägen trycker jag ner kepsen på skallen och fräser iväg ut över den mjuka dyningen.

Miljön här är rent paradisk med grönskimrande vatten utmed långa gyllengula sandstränder och däremellan bergväggar av mjukt skulpterad sandsten, omgivet av tät regnskog. Cikadorna spelar ikapp med fågelsången och vågorna slår takten när dom möter land. I övrigt är allt lugnt och stilla. Det är ännu bara tidig försommar här och ytterligare en månad ska gå innan högsåsongen tager sin början.

Jag tar lång lat lunchrast i skuggan under ett ormbunksträd och gör tappra försök att minska på matförrådet. Tar ett salkande dopp och vandrar sen utmed stranden för att låta solen torka mitt skinn. Får syn på en rocka som sakta böljar iväg utmed sandbotten. Paddlar ett par timmar till innan jag slår läger.

Ja, så knallar dagarna på i bästa Robinson Crouse-stil. Sagolika kvällar på mina alldeles egna små stränder. Disig silhouett av Marlborough Sounds bergsmassiv mot svagt rosa horisont utgör kvällsunderhållning och jag kan ju inte säga så mycket annat än att jag har det förbaskat bra.

Jag skulle ha....

En sedelärande historia om hur det kan gå när man är för bekväm att göra sig besvär.

Mäktigt och imponerande är det med dessa ismassor som makligt rinner mot sin död i regnskogen. Kontrasterna. Blommande sommarängar med lärkorna drillande högt i skyn. Palmer. Och i bakgrunden, de snötäckta bergsmassiven med glaciärer som gnistrande i solskenet snirklar sig ner mellan bergstopparna.

Fox Glacier Township får mej på flykttankar, dock. Jag tar in på campingen i utkanten av byn och drabbas strax av dess övriga invånare. Dessa coola killar med hästsvans och getskägg, permanent klädda och utrustade för att se ut som om dom nyss kommit tillbaka från en lång och svår expedition. Och deras tafatta försök att se lagom uttråkade och blasé ut. Globetrotters som bara snackar med dom "rätta" killarna om dom "rätta" platserna. Nepal, Burma, Patagonien.... Har någon av dom någonsinn varit på Mallorca, Kanarieöarna eller i Florida, så ser dom nog till att detta hålles ytterst hemligt.

Senare möter jag två av dessa getskägg-och-hästsvans på den vänliga lilla stigen ner mot stranden och jag kan höra dom diskutera åt vilket håll sälkollonien ligger. "Aha," tänker jag, "dom är ute på en expedition". Om dom åtminstone hade nedlätit sig till att besvara mitt "Goodaye!" som varje normal person gör här i Nya Zeeland, så hade jag kunnat tala om för dom var det fanns både säl och annat intressant. Uppenbarligen tillhör jag inte de "rätta".

Jag har alltså flytt turistghettot med ständigt surrande, stinkande helikoptrar och begett mig ner till stranden för en promenad. Klockan är nästan 10 på morgonen, men ännu finns inte en människa att se längs den oändliga sandremsan.

Jag har under de senaste veckorna utvecklat ett strandvandrarberoende och sätter nu av i maklig lunk för att tillgodogöra mig dagens dos av denna fantastiska drog. Iförd endast bikini, traskar jag söderut, med de snötäckta bergen upp till vänster. Till höger det blåskimrande vattnet, glittrande i morgonsolen. Havet är alldeles stilla, en mycket sällsynt företeelse här på västkusten. Bara en liten mini-dumper längst in mot stranden. Tänker att jag borde passa på tillfället att sjösätta Birubi. Men hur upphetsande är det att bara paddla längs en oändlig strand...? Av vilket skäl skulle jag göra mej besväret att gräva fram paddelutrustningen ur bilen, lasta av kajaken och sen känka alltsammans några hundra meter ner till vattnet, bara för ett par timmars nöjtande längs en sandstrand? Jag skulle strax få svar på den frågan....

Plötsligt sticker en säl upp huvudet ur dumpern, ett par meter från mej. Min vana trogen börjar jag småprata med den på, vad jag tror är sälkska. Sälens betraktar mej nyfiket och med huvudet på sned, men verkar inte förstå vad jag säger. Nå, då är vi två. Sälens vältrar runt i dumpern, viftar med labbarna i vädret, leker. Den dyker och tittar upp igen. Kollar att jag är med. När jag hamnar på efterkälken, kommer den tillbaka och väntar in mej.

Jag får syn på en flock mäsar en 30-40 meter ut från stranden. Vattnet förmligen kokar av fisk därute. Och i en ring runt fisken, sticker små svarta, rundade ryggenor upp ur vattnet. Gråglänsande ryggar böjer sig över vattenytan. Ett litet hopp ibland och hela den lilla delfinen blir synlig. Hectors dolphin är världens minsta delfin, sällan mycket mer än en meter lång och den finns bara runt Nya Zealands kuster. Den hör, med sin oerhört vackra färgsättning, till mina absoluta favoriter.

Min sälkompis ger sig av ut för att delta i frukostbestyren och jag blir ensam kvar på stranden. Står där en lång stund och njuter av de glänsande kropparna som vältrar runt därute. Tänker att det trots allt fanns goda skäl att ge mig ut i kajaken.....

Svar till Christer Härdin från Nyhetsbrev nr. 7 angående paddelbladens vinkling.

Yepp, det finns en paddelteknisk förklaring.

Ju högre paddelstil och ju närmare kajaken du sätter i paddeln, desto mer behöver bladen vara vinklade i förhållande till varann, för att du INTE ska behöva vrida handleden upp och ned. Jag har en väldigt hög paddelstil, nästan racingstil, och har fastnat på ungefär 60 graders vinkling mellan bladen. Det är "rätt" och bekvämt för mig. Någon annan kan behöva mer vinkling för att bladen skall hamna rätt vid isättning. Det beror som sagt på hur nära kajakens kropp du sätter i paddelbladen.

Håll upp din paddel med ovinklade blad framför dig i axelhöjd, sätt i ena bladet alldeles intill kajaken och ta ett paddeltag. Sätt sedan i det andra bladet på samma sätt, nära kajaken och utan att titta på det, så förstår du vad jag menar.

Paddlar du med låg stil, skall bladen inte vara vinklade. Ju lägre fördäck din kajak har, desto kortare paddel kan du ha, men fortfarande ha en låg stil. Har du ett högt fördäck behöver du en längre paddel för att kunna hålla en låg profil på paddlingen.

Karin Mentzing

KAJAKEXPEDITION

Lördagen den 15/5 1999 sjösatte Trys Morris och Bob Timms sina kajaker i Dover, södra England för att via Calais, Frankrikes flod- och kanalsystem, Medelhavet, Suezkanalen o.s.v. ta sig till Australien.

Paret räknar med tre år för hela turen. De stannar i Indien för att få sig en bensträckare i Himalaya. I övrigt kommer de att paddla mest hela tiden.

**Avundsjuk? Vill du veta mer, så kolla deras hemsida
www.tgseakay.dircon.co.uk**

Under rubriken "Update" kan du läsa nytt avsnitt från resan ungefär varje månad.

KAJAKSYMPOSIUM

träffpunkt för nyfikna, kunskapssugna och sociala kajakister

Kajaksymposium är en fantastisk idé! Det tycker de flesta kajakister i de flesta länder där kajaksymposier existerar.

Förra årets svenska symposium samlade c:a 200 paddlare från framför allt Sverige, men även Norge, Danmark, Finland, Tyskland och t.o.m. en man från Californien som reste hit enkom för att delta i vårt kajaksymposium. Instrukörerna kom från Sverige, Norge, Danmark, Finland och Storbritannien.

Tanken med ett symposium är att många människor med samma intresse möts och lär av varann, utbyter erfarenheter, hämtar inspiration och får nya idéer. Dessutom kan kanotcentraler, utbildare, turarrangörer, tillverkare och försäljare av kajaker och utrustning få möjlighet att visa sitt utbud. Detta inför en stor samling människor som är där **enkom** för kajakpaddlingens skull.

Kajaksymposium är alltså ett gyllene tillfälle för affärsidkare att koncentrerat visa sitt utbud för en stor grupp kajakister och det är ett gyllene tillfälle för kajakister att samtidigt och på samma plats få se ett stort utbud av kajaker, utrustning, utbildningsmöjligheter och turarrangemang.

Kajaksymposium är varken en svensk eller ny idé.

Det har under åtminstone 20-25 år arrangerats kajaksymposier runt om i världen. I dag finns kajaksymposier i åtminstone Storbritannien, Irland, Tyskland, Frankrike, Holland, Grönland, New Founland, Alaska, Nya Zeeland, Australien och flera stater i USA.

Kajaking är otroligt stort i många länder och kajaksymposierna är mycket populära. Symposierna i USA samlar tusentals deltagare.

Människor som deltar på symposier, kurser och liknande är måna om att lära sig saker rätt från början för att få mer ut av sin fritid. Kunskap har ett värde i sig. Det handlar inte **bara** om säkerhet, även om detta är nog så viktigt. Det handlar också om att växa och utvecklas som människa. Att lära sig nya färdigheter.

Karin Mentzing

Gräsmatterollen

Jag vet inte vem som först introducerade denna form av torr-roll, men vi har fått idén från Nigel Foster.

Både Håkan & Lena och jag har med framgång använt denna metod för att lära våra elever att komma igång med eskimåsvängen.

Detta är en utmärkt form av eskimåsväng som tillåter 100% andning under hela genomförandet samt kommer att ge dina grannar något alldeles oerhört spännande att prata om.

Dessutom kan du träna den en liten stund närsomhelst och nästan alltid gå torr och varm ur slaget.

Regnar det ute, får du snuva grannarna på underhållningen och helt enkelt låtsas att vardagsrumsmattan är av gräs.

* Placera kajaken hemma på gräsmattan (eller vardagsrumsmattan)
(OBS att övriga familjemedlemmar ej får tillfrågas i förhand! Då spricker hela projektet.)

* Sätt dig i kajaken med åtminstone paddeln i sällskap.
Vill du öka grannarnas glädjefaktor kan du även iföra dig flytväst, kapell och ishockeyhjälm.

* Sätt dig i utgångsställning för eskimåsväng; framåtlutad och med paddeln parallellt med kajakens vänstersida, högerarmen fullt utsträckt framåt.

* Ta i utavhelvete å kapsejsa åt höger (se upp med eventuellt roder!). Detta är i allmänhet det svåraste momentet, men försök att få kajaken så nära uppochned som möjligt.

* Genomför nu eskimåsvängen med paddelns kvartscirkel, höftknyck och hela köret.

Tänk på att kajaken kommer först upp och huvudet böjs bakåt och sist lämnar gräsmattan.

Tänk oxå på att paddeln inte får passera 90 grader i förhållande till kajaken.

Kontrollera att höger paddelblad hela tiden är i vattenytplanande läge och ej skär ned i myllan. Blir det för trögt att föra paddeln över gräsmattan, kan du helt enkelt sätta hjul på paddelbladet; låna sonens skateboard!

Är ni flera som övar, så turas om att titta på varann å påpeka förtjänster & brister i de andras rollande.

När du fått in snitsen på denna torr-variant av eskimåsväng, kan du börja öva in wet reality.

Om någon klagar på ditt beteende, så bara erinra dem om att det var såhär alla eskimåer lärde sig rolla.

Att vattnet på dessa latituder var några ynka grader kallare än där du befinner dig, behöver man ju inte nämna....

OBSERVERA att detta inte är något skämt!!

Det går faxist alldeles utmärkt att ganska långt lära sig eskimåsvängen på detta vis!

En något annorlunda paddelkultur

En eftermiddag i juli dök här på campingen upp fyra bilar, var och en lastad med två stycken exakt likadan kajaker - vit med blå rand av samma märke och fabrikat. Jag tyckte det såg lite lustigt ut, så jag log brett och sa "Hej, ni måste komma från Västervik" Fram klev en medelålders man och förklarade mycket bestämt att "Nej vi är från Växjö och där paddlar man VKV" "Vi har en något annorlunda paddelkultur i Växjö, än ni har här i Bohuslän" "Ni är mer som Stockholmarna, som paddlar sånadär eskimåkajaker"

Nu hör jag tyvärr inte till den sortens människor som snabbt finner sig i en situation som denna, utan jag hummade väl nåt halvt om halvt ohörbart och kände mej lätt förvirrad.

Jag sände en tanke till Mats Torwmo, som både bor i Bohuslän och säljer & hyr ut VKV-kajaker. Jag sände oxå en tanke till Håkan Johansson på Kosterfjordens Kajakbyggeri, som nog skulle bli direkt förolämpad om han hörde någon kalla dessa vederstyggelser i plast och glasfiber, för "eskimåkajaker".

Växjö-paddlarna var män och kvinnor av mycket skiftande storlek och kroppsbyggnad och jag tyckte t.ex. det verkade lite otympligt för en mager kvinna på c:a enochsextio att paddla en stor Sea Gull.

Dessutom är jag nog van vid att kajakpaddlare är mer av individualister och i en grupp på åtta brukar det väl finnas åtminstone fem-sex olika modeller och färger av kajaker. Men kanske att denna "förbrödring" i fråga om kajak- och färgval ingav Växjö-paddlarna en känsla av trygghet och gemenskap. Att det i detta fall var fråga om just VKV-kajaker, var kanske mer en tillfällighet.

Nå, jag vinnlade mig trots allt om att försöka verka trevlig och göra ett gott intryck på kollegorna från Växjö, så att dom kanske skulle få idén att även vi som paddlar "sånadär eskimåkajaker" trots allt är människor.

Påföljande morgon kom Thomas till sitt kajakcenter strax före kl. 9 bara för att finna hela sin sjösättningsplats belamrad av åtta kajaker, fyra bilar samt högar av packning. Thomas skulle ut med 14 stycken hyrkajaker på morgonen och blev minst sagt bekymrad över var i hela fridens namn han skulle få plats att lägga sina kajaker. Dom har en något annorlunda paddelkultur i Växjö.....

Min naturliga vilja att ena och vara diplomatisk gjorde att jag när tillfälle gavs, inte ifrågasatte mannens uttalande, men nu efteråt blir jag rentutsagt förbannad när jag tänker på det. Andra VKV-paddlare som har en "något annorlunda paddelkultur" än dom här åtta Växjö-paddlarna, måste bli direkt rosenrasande! Mannen presenterade ju gruppens "något annorlunda paddelkultur" som relaterad till VKV-kajaker. Den sortens attityder vill väl inte många bli förknippade med.

Paddellivet i skärgården flyter ovanpå allt!

Sommaren 1999 är fantastisk. För litet regn förstås med tanke på allt som växer i naturen, främst grönsaker, blommor och gräsmattor. Och visst drömer jag mig då och då ut till havs, när det är som hetast på eftermiddagen, men jag har valt att vara hemma mycket i sommar.

För att skriva, läsa och tänka *varvat med att gräva i jorden, rensa, skörda.....* Och med tanke på vädret är det tur att jag är hemma och kan vattna, annars hade det mesta torkat bort.

De flesta dagar har jag ett arbetspass på förmiddagen, sedan lyssnar jag på Sommar i P1 innan jag fortsätter arbeta. På förmiddagen är det oftast för varmt i mitt datorarbetsrum, så då sitter jag inte där. Läsa går utmärkt i skuggan nån stans i trädgården. Tänka går bra nästan var som helst där jag hittar ro. Det är inte så många andra av husets invånare hemma, så jag har inga svårigheter med arbetsron. När någon kommer hem får jag litet lagom avbrott, en och annan pratstund och ibland en gemensam middag eller fika.

Men det var mitt förhållande till paddling jag skulle berätta om. Jag har ett långvarigt sådant och mycket njutningsfullt. Det började 1980 när jag seglade ut med en vän långt ut i Stockholms skärgård. Vi hade kajaker med på segelbåten. Långt ute i havsbandet tog jag mina första paddeltag. Jag klev ner i kajaken från segelbåten och visst kändes det vingligt men jag satte mig bara så det gick bra.

av Hild Lorentzi

Jag hade aldrig levt något båtliv tidigare, men jag var inte rädd för vatten. När jag var liten var jag snarast som en fisk och höll till under vattnet mest hela dagarna på sommarlovet. Nu för tiden är jag visserligen mycket frusnare och vill helst inte hamna i vattnet, men det tänkte jag inte på den där sommaren 1980. Det var väldigt varmt och skönt väder och jag tyckte livet var underbart. Jag hade dessutom en synnerligen pedagogisk och uppmuntrande paddellärare i Erik Wåhlin. Många paddlare som varit med ett tag vet vem han är. Det är inte bara mig han lockat ut på djupa vatten och hal is. Erik paddlade Gillöga och en Gillöga blev min första kajak. Det dröjde nämligen inte länge förrän jag följde med Erik och köpte mig en egen Gillöga. Den har jag kvar än och i pingstas var det just Erik som lånade den när vi gjorde en tvådagarsstur i Mälaren tillsammans.

Själv paddlar jag sedan en del år Caribou, en kajak jag trivs med. Bekvämlig stol. Lätt att ta sig i och ur. Bra packutrymme. Den har ett rejält stort roder, som jag ibland har uppfällt när det inte blåser så

*Författaren själv i Håkan Jernehovs gamla
trotjänare, midsommar 1998 vid Idskär.*

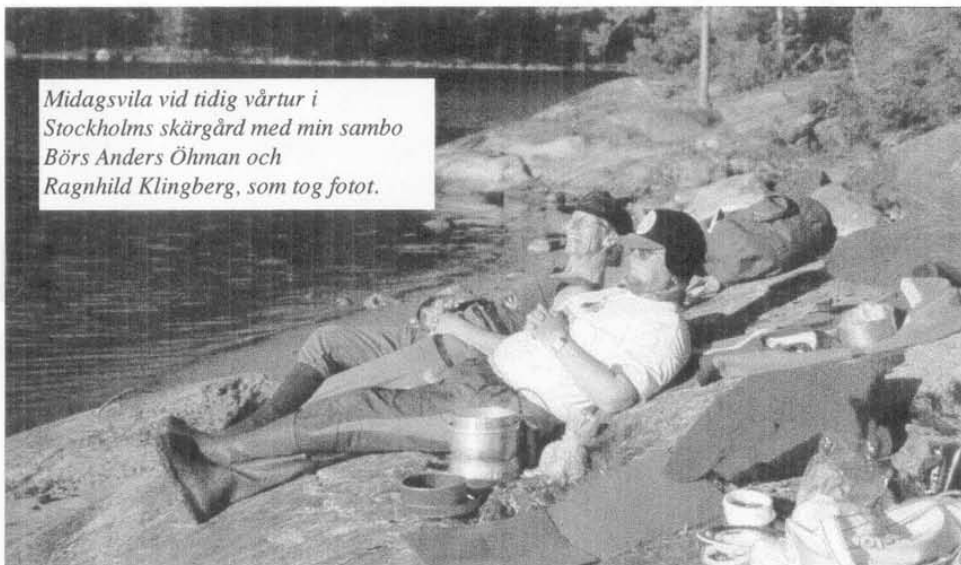
mycket. Men jag är glad att ha ett roder för jag är inte särskilt bra på att svänga med egen kroppskraft. Jag vågar inte luta tillräckligt. Jag sitter dock helt avslappnad och trygg i kajaken och har aldrig trillat i ofrivilligt under alla mina år i skärgården med kajak. Jag ger mig inte ut i alltför hårt väder. Blir jag inblåst så stannar jag där jag är.

Jag tänker ibland att jag borde träna på att trilla i och ta mig upp från vattnet, men hittar alltid skäl att låta bli. Det är så kallt i vattnet. Inte just nu, en annan gång. Vi tar det hemma vid klubben en dag. Men den där dan verkar aldrig komma. Kanske inne i badhuset i vinter! Men det blir inte heller av. Det är så mycket annat vi vill göra då.

Så går den ena säsongen efter den andra utan att jag tränar varken på stötningar eller räddningstekniker. Jo förresten, jag har gjort det ett par gånger vid Långön, där Mikael Rosén hade kurs innan Svärdsklöva öppnade.

Jag ger mig ändå ut varje år på kortare och längre turer. I midsomras hade vi kalasväder. Då var vi ute fem dygn. Vi la i som så många gånger förut från Östra Lagnö på Ljusterö. Därifrån är man snart ute vid Hallonstenarna på väg mot Idskär och sedan är det bara att paddla utåt om havet ligger något så när lugnt. Idskär är en suverän ö att tälta på. Ett år låg vi två nätter där och paddlade ut till Ägglösen nordöst om Idskär med enbart lunchkorg som packning. Särskilt paddlingen tillbaka till Idskär minns jag som en euforisk färd på solgatan med vinden rakt emot oss, ljummen och frisk.

I år paddlade vi mer rakt österut, sedan söderut där vi hittade en fin ö att tälta på. På natten regnade det ihärdigt och morgonen kom med dimma och hot om regn hela dagen. Men dimman lättade, sikten blev bra, solen värmdde och vi vände norrut förbi Husarö och upp till Yxlan där vi skulle hälsa på några vänner. Det hade hunnit bli söndag och några av mina paddelkompisar skulle hem för att jobba på måndan. Min sambo och jag hade turen att inte behöva fara hem förrän på tisdagen. Måndagen blev en sådan där pangdag, vi låg stilla på en liten ö, var bara till, badade, läste högt ur en bok som heter Den nionde insikten, lagade mat, karvade i trä, målade litet, njöt av varandra och sommaren.

*Midagsvila vid tidig vårtur i
Stockholms skärgård med min sambo
Börs Anders Öhman och
Ragnhild Klingberg, som tog fotot.*

Jag har sällan bråttom nu för tiden. Jag njuter minst lika mycket av livet på skäret som av paddlingen i sig. Vi äter och dricker gott när vi är ute. Faktiskt godare med kristall och silver. Vi snirklar runt och utforskar småöar.

Sent i augusti har Börs Anders och jag tänkt oss årets längre tur, en eller två veckor om vädret är snällt mot oss. Vi funderar på att återuppleva Gryts och S:t Annas skärgård. Det var några år sedan sist. Förra året startade vi tillsammans med två vänner i Svärdsklöva sent i augusti. Det visade sig vara ett bra val, vädret blev bättre än vi väntat oss och alla fågelskydd var hävda. Vi kunde upptäcka områden vi inte tidigare paddlat in i. Vi fann en ö där det vi tror att ett gäng scouter haft sin lägerplats alldeles före oss. Där fanns fantasifulla båtmodeller av bark och träbitar av olika slag vid eldplatsen. Och tillplattade gläntor att sätta upp tältet på.

Hild Lorentzi

PS Apropå god mat på skäret. Jag går och funderar på att göra en ny upplaga av Skärgott, recepthäftet jag gjorde för en del år sedan. (Det finns ex kvar, pris 40 kr + porto) Har du prövat något recept som du vill dela med dig av i Skärgott II? Skriv brev, Paradisv. 4, 194 43 Uppl. Väsby, ring eller faxa 08-590 718 05 eller e-posta hild.lorentzi@telia.com

DS

A BOAT IN OUR BAGGAGE

av Maria Coffey

Maria är journalist och Dag på sluttampen av sina veterinärstudier. Paret bor på en liten ö nära Vancouver Island och det är deras behov av billig transport till och från sitt hem som gör att dom börjar paddla kajak.

Dag jobbar extra i en glasfiberverkstad och kommer på idén att bygga två kajaker åt sig och Maria. Till en början använder dom kajakerna mest för att ta sig till affärer och annat, men paddlandet blir mer och mer ett sätt att komma ut och uppleva natur.

I bröllopsgåva får dom en rundlig check av sina föräldrar. "Köp något som gör er lyckliga".

Dag och Maria köper en ihopfällbar tvåmanskajak och börjar göra längre resor.

Dom har varit nere i Mexico och paddlat på Sea of Cortez när Dag under den halsbrytande taxifärden mot flygplatsen får idén att dom ska ta ett år ledigt, resa runt jorden och paddla kajak.

Dom väljer ut fem platser; Solomonöarna öster om Nya Guinea, floden Ganges i Indien, Malawisjön i sydöstra Afrika, floderna Inn och Donau från Insbruck till Budapest och slutligen en sväng i Alaska.

I slutet av resan blir tiden knapp. Dag har dessutom fått malaria och gulsot och Maria drabbats av tre tropiska tarmparasiter av vilka två var okända för hennes engelske läkare. Paret bestämmer sig då för att byta ut Alaska mot en snabbtur runt Beara Peninsula i sydvästra Irland.

Boken är helt enkelt underbar!

Maria har ett lättsamt språk och en hälsosam portion humor och insiktsfullhet.

Upplevelserna under resan är så otroligt kontrasterande med alla dessa totalt olika kulturer och Maria plockar särarterna med stor träffsäkerhet. Hon beskriver en blandning av skepsis/frustration och accepterande/inlämmande som jag med en lättnadens suck känner igen från mina egna fåtalet besök i främmande kulturer.

Jag finner det oxå mycket roande med hennes beskrivningar av hur olika hon och Dag -kvinnan och mannen- ser på saker och ting och på hur olika sätt dom finner sig tillrätta i olika miljöer; Slutmeningarna i boken berättar om hur Maria upplever sista timman av paddling mot hemmet. Med deras hus i sikte känner hon en glädje över att vara hemma, men oxå en stor glädje över vilket fantastiskt år dom haft tillsammans. Hon pratar om detta och vänder sig om mot Dag för att finna hans blick och tankar långt borta. "Jag fick just en idé om var vi ska paddla nästa gång", säger han.

Jag hade stora problem att få tag i boken. "Slut från förlaget" fick jag veta. Men Knoydart i Scotland hade den och jag tror att dom har ett litet lager kvar. Du kan oxå prova på dom olika internetbokhandlarna. Boken finns både som pocket och inbunden.

Dödsolycka på Grönlands östkust

fritt ur KASK newsletter No 78 Dec.-98 - Jan.-99

Danske journalisten och kajakpaddlerskan Lone Madsen paddlade i september 1998 tillsammans med Tore Sivertsen, helikopterpilot på Greenlandair. De färdades längs Grönlands östkust från Agmassalik mot Cape Farwell, Grönlands sydligaste udde.

Paret korsade en fjord nära Prins Christians Sund när de blev överraskade av mycket hårda vindar med byar på uppemot 26 sekundmeter.

Tore hörde Lone´s rop på hjälp, men det var inget han kunde göra. Det var omöjligt att vända om och paddla mot den hårda vinden.

Efter några timmar hade Tore nått land och fått kontakt med flygplatsen i Narsarsuaq. Vädret var dock för hårt att försöka en räddningsaktion med helikopter.

Nästa morgon hämtades Tore upp med helikopter och efter c:a 15 minuters sökande hittade de Lone´s döda kropp.

Islaget på grönländska östkusten var inte lämpligt för paddling under sommaren -98. Isen släppte sent och Lone & Tore kunde inte påbörja sin paddling förrän i september, vilket är väl sent i dessa trakter. Det går mot vinter då och is- & vindförhållandena blir mycket svåra. Tore paddlade en Prijon Seayak och Lone en Valley Skerrey.

Lone skrev ofta artiklar för Sea Kayaker Magazine, om paddling i Grönland. 1996 paddlade Lone tillsammans med två grönländska kvinnor, Inngi Bisgaard och Rina Broberg, från Sisimiut på Grönlands västkust, ner till nära Cape Farewell. Denna tripp kan man läsa om i Sea Kayaker Mag. Juni -97.

Förra Sea Kayaker hade en artikel av Tore, där han berättar om dödsfärden.

Ett annat par genomförde en paddling längs Grönlands östkust under sommaren -98. Lonnie Dupre och hans australienske paddelkamrat John, håller på att paddla runt hela Grönland och deras sträcka denna sommar var ungefär samma som Lone och Tore tänkt sig. De lyckades genomföra hela sin tänkta sträcka, men fick släpa kajakerna över isen långa sträckor.

1986 sjösatte fyra australienska paddlare i Agmassalik, för att repetera Gino Watskin´s tidigare resa i en liten öppen båt, söderut längs denna kust.

P.g.a. problem med följebåten, tvingades de starta så sent som i slutet av september och innan de slutligen avbröt expeditionen, hade de med nöd och näppe överlevt både kantrande isberg och stormar.

På väg tillbaka i följebåten, råkade de ut för ett fruktansvärt oväder och båten kapsejsade i enorm sjö.

Med på färden fanns en oförskräckt kameraman som filmade hela räddningsaktionen, utförd av årets sista båt med mat och utrustning från Danmark. Vågorna var i storleksordningen 15 meter+.....

Svante Lysén håller på att skriva en bok om sina resor på Svalbard. Här följer ett utdrag i två delar, som handlar om Svantes första kajaktur på Svalbard. Del 2 dyker upp i nästa Nyhetsbrev under september månad.

Med kajak på Svalbard

av Svante Lysén

del 1

Färden börjar

Jag sätter kurs mot glaciärväggen av den mäktiga Kongsvegen. Det är mulet. Vinden fortsätter att avta och snart lägger sig hela Kongsfjorden som en spegel.

Kajaken ger en känsla av att växa ihop med kroppen och snart skapar de vevande paddeltagen en trivsamt evighetsrytm. Det är ett skönt sätt att röra sig och jag känner förvandlingen i kropp och själ. Från alla förberedelser inför paddlingen, smälter jag in i allt som är runt omkring. Lyckan fyller mig och snart blir jag ett med himmel och hav.

Plötsligt dyker ett nyfiket sälhuvud upp ur vattnet. Vi betraktar varandra en stund innan jag passerar några småöar fyllda med ejdrar och gäss. Stranden och fjällen inåt land tycks ständigt ändra karaktär och den branta glaciärväggen närmar sig sakt. Men man lurar sig på avståndet. Det är längre än jag anar och jag når inte fram förrän vid midnatt.

Jag glider in mot stranden nedanför glaciären för att sträcka på benen. Vattnet utanför är fyllt av isberg, flak och isklumpar i varierande storlekar. På en del flak syns snadd - små vikaresålar - som tar igen sig efter dykningarna i det näringsrika vattnet. Den smältande glaciärisen faller ut mängder med slam och mineraler som ger föda åt plankton, som i sin tur äts av kräftdjur och fiskar. Vattnet liknar lervälling och siktdjupet är bara några centimeter.

Färden fortsätter nedanför den branta isväggen mellan spridda isberg i varierande storlek. Men det gäller att hålla sig på behörigt avstånd. Rätt som det är rasar några tiotal ton is med ett dovt dån ner från glaciären - ibland från trettio meters höjd. Då är det allt annat än hälsosamt att vara för nära. Efter varje ras börjar havet häva sig i långa, lugna dyningar. Ute på vattnet berörs man inte så mycket, men längs stränderna bryts vågorna i rasande bränningar där följderna kan bli nog så svåra om man inte dragit upp kajaken tillräckligt långt.

Glaciärkanten är en halvmil bred, men delas i två sektioner av det sex hundra meter höga Colletthögda. För några decennier sedan var iskanten obruten och berget helt omgivet av is. Men liksom de flesta glaciärer på Svalbard har Kongsvegen dragit sig tillbaka och blottlagt västra kanten av berget. Svart och kontrastrikt mot den intilliggande isen stupar berget brant ned mot havet.

Klockan närmar sig halv tre på natten. Hänförd av upplevelserna, det lugna vattnet och det rogivande gråblå ljuset har jag glömt bort tiden. Efter två mil och sex timmars paddling börjar det kännas hunger i magtrakten.

Jag siktar in mig på en strand intill norra kanten av isbarriären och går så småningom iland på ett söndervittrat sten- och sandområde som sluttar ner från Ossian Sarsfjället. Det gäller emellertid att dra upp kajaken ordentligt på land. Tidvattnet varierar en meter fyra gånger om dygnet och just nu är vattnet stigande. Dessutom rullar dyningsvågor från glaciärkalvningarna in mot land med varierande intervall.

På stranden ligger några drivvedsbitar som jag späntar upp till en värmande brasa. Frukt-soppan kokar upp och snart är kroppen full med energi. Strax paddlar jag vidare. Kan bara inte förmå mig att slå läger och sova bort denna underbara natt.

Morgonstund

Jag sätter kurs över den öppna fjorden mot Blomstrandsöya en mil västerut intill mynningen av Kongsfjorden. Havet vilar i frid och på vattnet syns inte en krusning. Halvägs över fjorden ligger de grönbevuXna Lovénöarna - populärt tillhåll för ejder och gäss och därför naturreservat med landstigningsförbud.

Vind och strömmar har fört stora mängder små isberg i varierande storlek längs stranden av Blomstrandsöya. På kartan står det Blomstrands-halvöya. För tjugo år sedan var det också en halvö förbundet med övriga Spetsbergen av en mäktig glaciär. Men sedan dess har den stora Blomstrandsbreen, som på den tiden touschade öns insida, dragit sig tillbaka. Ett kilometerbrett sund har öppnat sig mellan den nuvarande ön och fastlandet.

Jag kryssar nyfiket in mellan isklumparna, drar iland kajaken och klättrar upp på en höjd med fin utsikt. Det är tidig morgon och det råder total stillhet. Söderut anar jag Ny-Ålesund. För övrigt fylls synfältet av fjäll, glaciärer, vatten och isberg. Jag dröjer mig kvar uppe på berget en lång stund utan att lyckas se mig mätt. Men någon gång måste man ju sova och snart sitter jag åter i kajaken och följer öns stränder. Havet öppnar sig och på västsidan av Blomstrandsöya finner jag slutligen en lockande liten vik där jag slår upp tältet.

Värmen i tältet väcker mig framåt middagstid. Molnen är på väg att skingras och solen strålar genom gluggarna. På en klippa en bit bort sjunger en snösparvshanne sin klara, melodiska sång. Jag vandrar iväg längs den klippiga kustlinjen. Berget är poröst och gör det lätt för havet att gröpa ut grottor och exotiska figurer.

Landskapet sprakar av färger - blått hav och blå himmel, vitt på snöfläckar och glaciärer, bergen ljusa och mörka, gräset grönt, gult och brunt och mattor av krypande växter i rött.

Det är inte utan att man förlorar dygnsrytmen förvånansvärt snabbt på dessa breddgrader. Klockan visar redan kväll då jag bär ner kajaken till vattnet och lägger den parallellt med stranden. Så vidtager balansakten att komma ner i den lilla sittbrunnen - först rumpan på akterdäcket, sedan ner med det ena benet i hålet, därefter det andra och till sist låta ändan

glida ner. Att komma i och ur är nog det mest kritiska ögonblicket i kajakpaddlingen. Det är också då de flesta kapsejsningarna sker. Väl ute på vattnet är det oftast tryggt och välbalanserat.

Jag följer kusten med grottorna och de märkliga klippformationerna, som nu ter sig helt anorlunda från sjösidan än på land. Jag gör då och då strandhugg och når efter några timmar den klippiga udden Kapp Guisseez som kantar en vidsträckt slätt vid inloppet av Krossfjorden. Nedanför klipporna har stränderna under historiens gång eroderats plana av vågor och tidvatten. Där ligger stora mängder stockar, plank och bräder uppspolade på land - något förvånande på det för övrigt trädlösa Svalbard.

Det mindre antalet kommer söderifrån och har forslats med Golfströmmen, som här har sin nordligaste utlöpare. Golfströmmen gör också att ögruppen har ett betydligt mildare klimat än vad som borde gälla på dessa höga latituder. Många vintrar ligger havet långs västra Spetsbergen helt isfritt.

Den större mängden drivved är ryskt flottningstimmer från de nordgående floderna i Sibirien. En del tas inte om hand utan driver ut i Norra Ishavet där det så småningom fastnar i polarisen som är i ständig rörelse av kraftiga strömmar. Under loppet av 4-5 år förs den infrusna drivveden mot området mellan Svalbard och Grönland där isen bryts upp och drivveden åter kommer ut i öppet vatten. Sedan gör vindarna resten.

Efter några dagar i Krossfjorden återvänder jag söderut via det frilagda sundet mellan Blomstrandsöya och glaciären inåt land.

Isbjörn

Då man skall ut på längre turer på Svalbard rekommenderas man av myndigheterna att ta med gevär och sätta larmminor runt tältet i händelse av att det skulle komma någon nyfiken isbjörn förbi. Geväret har jag lämnat hemma. Inte för att jag tycker rekommendationen är överdriven. För det är den inte, även om det hör till sällsyntheterna att någon isbjörn visar sig på Spetsbergens västkust sommartid. Men undantag finns. Normalt håller björnarna till på östra Svalbard där de kan jaga säl ute på packisen. På västkusten finns också säl, men ingen is, förutom nedanför glaciärerna. Därför är sälarna här svårjagade och de isbjörnar som blir kvar på västkusten är hungrigare och opålitligare än sina ostliga artfränder. Nittio procent av alla björnar är varken aggressiva eller speciellt angelägna att träffa människor. Om de stöter på ett tält på sina vandringar längs kusten, använder de ofta god tid att närma sig innan de försöker sig på något inbrott.

Mitt ställningstagande att inte ta med något gevär är mer en fråga om plats i kajaken. Istället har jag en signalpenna - en mannick med spännfjäder, liten som en kulspetspenna. I ena änden skruvar man på och laddar en knallskottspatron, som då den träffas av slagstiftet på spännfjädern, skjuts iväg och smäller med en explosion på cirka 30 meters avstånd. För att skrämja björnar är en sådan signalpenna effektivare än ett gevär. Geväret smäller mest i örat på en själv, medan knallskottet smäller där björnen är. Geväret är snarare en sista för-

säkring mot en anfallande björn på kort avstånd och då handlar det inte om att skrämmas, utan om att döda.

Då det gäller larmminor finns två stycken i min packning, vilka jag avser att sätta upp med snubbeltråd runt tältet om det verkar finnas björn i närheten. Eftersom jag paddlar längs land finns det vissa förutsättningar att hålla sig à jour med detta. I alla fall från ena hållet.

Min högst personliga strategi går ut på att det troligaste är att det inte finns någon björn längs min färdväg. Om det skulle komma någon då jag sover, passerar förmodligen de flesta björnar utan att göra något. De som är hungriga kommer förmodligen inte att känna någon doft från de hundra procent luft- och vattentäta packutrymmena i kajaken. Kanske inte heller från de välslutna plastpåsarna med torrmat som ligger i tältabsiden. Torrkött, ost och annat som kan tänkas attrahera en sniffande björnnäsa förvarar jag på knallskotts avstånd från tältöppningen. Ovanpå lägger jag kastruller och annat skramligt som förhoppningsvis väcker mig om någon kommer där och rotar. Förmodligen är det där en eventuell björn börjar sin lägerundersökning och - hoppas jag - slutar då knallskottet smäller.

Tidlös tillvaro

Ack denna dygnsrytm! Solen har redan stigit till sin högsta punkt på söderhimlen då jag vaknar. Det är varmt, +10 grader - en hög temperatur på Svalbard - och i solen känns det ännu varmare. Jag breder ut mina matattiraljer utanför tältet och kokar morgongröten bland gula vallmor och röda purpurbräckor. Havet utanför min arktiska blomsterträdgård ligger omväxlande blankt och småkrusigt. Inåt land reser sig mäktiga berg. Jag njuter den lycklige nomadens frihet; att leva i nuet och se fram emot den nya dagens händelser.

Vädret verkar gå åt det stabilare hållet. Kusten är spännande, inte minst på Forlandssidan där de dramatiskt svarta bergen bryts i ett brokigt mönster av glaciärer som letar sig ned längs djupa svackor på de branta sluttningarna. På vattnet runt kajaken ligger spridda flockar med spetsbergsgrisslor, lunnefåglar, alkekungar och tobisgrisslor - alla fullt upptagna med att fånga godsaker till ungarerna i fågelbergen.

Efter två mils paddling viker kustlinjen plötsligt av rakt västerut. Därmed har jag kommit till Sarstangen - en märklig sand- och stenrevel som skjuter ut från Spetsbergen och halvägs ut i sundet försvinner under vattnet mot de mäktiga bergen på Prins Karls Forland.

Strax innan jag skall runda den yttersta sandsporren tilltar en kraftig motström. I samma ögonblick uppenbarar sig två kajaker från motsatt håll med god fart i den starka medströmmen. Vi blir alla tre överrumplade av det plötsliga mötet. Det syns att de är ute på långtur. Kajakerna är tungt lastade, med akterdäckspackning upp till huvudhöjd.

Vi stannar till för att hälsa. Då jag är nyfiken på deras tur berättar de att de startade i Longyearbyen för en vecka sedan och nu är på väg mot Wijdefjorden på norra delen av Spetsbergen. Väl där kommer de att följa den tio mil långa fjorden inåt land tills vattnet tar slut. Därifrån bär de med specialselar sina kajaker några mil över ett pass tillbaka till Isfjorden, för att fullborda varvet till Longyearbyen - en tur på ungefär en och en halv månad.

INCIDENTRAPPORT

Platsen är Bohusläns skärgård. Ett par i 25-30årsåldern har hyrt varsin enmanskajak ett dygn i mitten av juni -99. Kajakerna är utrustade med vattentäta skott & luckor samt ordentliga däckslinor. Paret använder kapell och kajakflytväst. Paret har god fysik och är vana vid friluftsliv. *Han* har en del tidigare sjövana från jollar, segling, windsurfing etc., men den enda tidigare kajakvana paret har är en timmas kvällspaddling i vackert väder c:a ett år tidigare.

De paddlar ut på lördag kväll och vädret är hyfsat. C:a 5-6 kilometer söderut slår de läger på en ö.

Under natten blåser det upp och söndagen bjuder på hård vind och regn.

Vattentemperaturen rör sig omkring 15-16 grader.

Paret paddlar så småningom tillbaka mot kajakcentret, men är lite osäkra på kartläsningen. De håller ut väl från fastland, för att undvika att hamna inne i en djup vik med återvändsgränd. Sjön och vinden kommer in snett bakifrån och *Han* vänder sig vid ett tillfälle om, för att titta efter *Henne* och då tappar *Han* balansen och kapsejsar.

Han gör upprepade försök att komma upp i kajaken, men lyckas inte. *Hon* kan inte heller hjälpa *Honom* att komma tillbaka i kajaken. Efter c:a 40 minuter driver *Han* in mot ett skär och lyckas ta sig upp där, tömma kajaken och bära den över till läsidan för att stiga i igen.

När endast 1-1½ kilometer återstår till kajakcentret, kapsejsar *Han* igen. *Han* gör nya försök att ta sig upp i kajaken, utan att lyckas. Så småningom driver *Han* upp mot en musselodling som har en bryggliknande plattform. Plattformen är dock för hög och *Han* lyckas inte ta sig upp där. *Han* är nu ganska nedkyld och utmattad och känner att *Han* inte orkar mer. *Han* ber *Henne* att paddla in och hämta hjälp. *Hon* paddlar till en brygga i närheten av kajakcentret, knackar på i närmsta hus och får därifrån ringa till uthyraren.

Under tiden har *Han* drivit in till ett skär och lyckats ta sig upp där. *Han* tömmer kajaken, stiger i och paddlar tillbaka in till kajakcentret.

Han har vistats sammanlagt nära två timmar i vattnet och är utmattad och ganska nedkyld, men inte allvarligt skadad. Paret torkar och tinar upp på kajakcentret och kan sedan köra hem utan vidare represalier.

När jag talade med *Honom* i början av augusti hade paret precis kommit hem från en veckotur i kajak, tillsammans med några andra vänner. De hade då övat kamraträddningar och kajaklekar och var mycket nöjda med sin tur.

Karin Mentzing

Råd till den som planerar att paddla i Canada-Alaska

Fler och fler människor idkar friluftsliv, fiske o.s.v. i Canada&Alaska, varför det oxå blir alltmer vanligt att människor stöter ihop men grizzlybjörn. Av denna anledning har Alaska Department of Fish and Game utfärdat råd för hur man skall försöka undvika närmare konfrontation med dessa djur:

”Vi rekommenderar att man bär ljudliga små klockor, för att inte överraska grizzlybjörnar som inte förväntar sig att möta människor i sina omgivningar.

Vi rekommenderar också att man bär med sig pepparspray p.g.a. risken att möta grizzly.

Det är också klokt att titta noga efter tecken på att björnar nyligen varit i området. Man bör lära sig att se skillnad på avföring från svartbjörn och grizzlybjörn.

Avföring från svartbjörn är mindre och innehåller mycket bär samt ofta även ekorrpäls.

Avföring från grizzlybjörn är större, innehåller små klockor och luktar starkt av peppar.

Min gode vän Conrad Edwards från Nya Zeeland fann dessa goda råd på ADFG:s websida